

Izhaja vsak četrtek  
in velja s poštnino vred  
in v Mariboru s pošilja-  
njem na dom

za celo leto 3 glđ. — kr.

pol leta 1 „ 60 „

četrt leta — „ 80 „

Naročnina se pošilja  
opravništvu v dijaškem  
seminarju (Knaben-  
seminar.)

Deležniki tisk. društva  
dobivajo list brez po-  
sobne naročnine.

SLOVENSKI

## GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak  
na velikem trgu

po 5 kr. — Rokopisi  
se ne vračajo, nepla-  
čani listi se ne spre-  
jemajo. —

Za oznanila se pla-  
čuje od navadne vrsti-  
ce, če se natisne en-  
krat 8 kr., dvakrat 12  
kr., trikrat 16 kr.

## Nesrečno mesto Szegedin.

Izredne nesreče zadevlejo letos naše cesar-  
stvo. Nenavadno dolga zima nam je zimine močno  
poškodila, na Českem so vode zalile najbogatejše  
premogove jame, na Tirolskem in Koroškem, po-  
sebnost v Bleibergu, snegovi plazi pokončali velike  
gozde, poslopja z ljudmi in živino vred, sedaj pa  
je strahovita povodenj za Budimpeštom največje,  
najbogatejše mesto na Ogerskem uničila. Szeged-  
ina, njegovih hramov, štacun, cerkva ni več, pre-  
bivalstvo je ali pobegnolo ali se potopilo. V noči  
od 11.—12. marca je reka Tisa vse zalila. Ne-  
sreča je tolika, da je treba daleč nazaj misliti v  
pretekle čase, preden zadenemo na jednako veliko  
nesrečo kakega mesta. Bilo je 1. nov. 1755. ko  
je mesto Lisabon na Portugalskem bilo vsled sil-  
nega zemljinega potresa in povodnji tako razdjano,  
da je  $\frac{2}{3}$  hiš bilo podrenih in 20.000 ljudi usmr-  
tenih. Blizu jednako nesrečen je sedaj Szegedin!  
Od 9700 hramov je stalo včeraj 17. marca, kakor  
je telegraf poročal, samo — 261, toraj se je uže  
porušilo 9439 hiš. Koliko je od 75.000 prebival-  
cev usmrtenih, to še pa ni znano. Toliko se le  
vé, da jih je še o pravem času mnogo zbežalo  
proti Kikindi, Temešvaru, potem v Sobotico,  
Felegyhazi in Kečkemet!

Dunav ali Donava je največja reka na Oger-  
skem, za Dunavom pa Tisa. Ta izvira v Kar-  
patskih gorah na meji med Ogerskim, Galicijo,  
Bukovino in Erdeljskim. Pri Szigetju stopi na  
veliko ogersko 2660 milj širo planjavo, kder  
prebivajo sami pravi Magjari. Po omenjeni plan-  
javi se vije Tisa v 360 ur dolgem toku ter se  
izliva kakih 20 ur niže od Novegasada v Dunav.  
Tisa je na glasu zavolj rib, kojih nobena evrop-  
ska reka ni tako bogata, pa tudi zavolj povodenj  
v spomladi. Vsako leto njo kopneči snegove v  
Karpatih in deževje tako napinjajo, da nastanejo  
hude povodnji. Zoper te skušajo prebivalci bra-  
niti se s nasipi in jezovi. Teh je vse polno po  
njenem obrežju, skoro vsako mesto, vsaka ves je  
z njimi obdana. Tudi Szegedin bil je tako zava-

rovan, to pa še bolj kakor druga mesta. Szeged-  
din je namreč znamenito mesto sredi ogerske  
planjave, na zapadnem pobočju Tise tam, kder  
nekoliko višje v njo od izboda, iz Erdeljskega, priteka  
voda Moris. Mesto šteje blizu 76.000 prebivalcev  
in slovi zarad ogromne kupčije in obrta. Zato je  
vlada tudi skrbela za železnice, da bi velevažno trži-  
šče prišlo v boljšo zvezo z vnanjim svetom. Dve  
ogerski železnici se križate ondi ter imate svoj  
kolodvor na južno-zapadni strani od mesta. Že-  
leznici ste zavolj pogostih povodenj razpeljani po  
jako širokih in visokih nasipih. Eden nasip je  
na severni strani od mesta nadelan do železniške  
poštaje Algyješke, kder je most črez Tiso, od  
koder se dalje pelja v Veliki-Varadin in Debreczin.  
Omenjeni severni nasip bil je največja obramba  
Szegedinčanom, na njo so se toliko zanašali, da  
še niti prav mislili niso na to, česar bi treba  
bilo, če bi pa vendarle voda jez predrila. Dne  
11. marca je voda po 3 sežnje visoko butala ob  
nasip, vojaki in mestjani so delali, kaj se je dalo,  
da so jez brz zadelali in ga tudi zvišali, če ga  
je kde voda predrila ali prestopiti žugala. Proti  
večeru je postalo malo mirneje; ljudje so se spravi-  
li k počitku, kar je bilo mnogim v smrtno ne-  
srečo. Kajti proti polnoči se vzdigne hud in mrzel  
vihar, ki je valove mogočno poganjal proti nasipu.  
Delavci se vstrašijo in zbežijo, vojaki še ostanejo.  
Ali vse je bilo zastoj. Okoli 2. ure 15. minute  
prekhrne voda nasip 25 sežnjev daleč in vdere s  
grozovito silo v mesto; več vojakov je smrt storilo.  
Kar se je potem godilo, to se ne da lahko dopedati.  
Zvonovi so zvonili, kanoni gromeli in ljudi  
budili, naj hitro vsak iz postelje, iz hiš beži na  
višji trg, v trdnjavo ali pa na nasipe. Voda je  
po ulicah med tem grozno naglo naraščala, ker  
njej je sedaj južne železnice nasip dalejšnji odtok  
zaviral. V kratkih urah bilo je vse mesto razun  
železniškega kolodvora in 240 metrov velikega  
prostora na gosposkem trgu pod vodo. Pobeg iz  
spanja zastrašenih ljudi bil je tem nevarnejši, ker  
je voda plinarnico (Gasanstalt) zalila in vse luči  
ugasnila. V groznej temi je mnogo ljudi zajšlo in

utnilo. Ko se je razdenilo dne 12. marca, velikega Szegedina ni bilo več!

Nesreča je stresla ves magjarski narod, vso Oggersko, celo cesarstvo. Povsod pobirajo za onesrečene Szegedinčane, svitli cesar so se sami podali tje in darovali 50.000 fl. Vsa škoda se ceni na 25 milijonov! Več kakor 100 pokopičev pa mrliče zakopava v hladno zemljo!

## Kaj imamo storiti za prejem svetoletnih odpustkov.

(Posneto iz pastirskega lista.)

Pogoji zadobljenja odpustkov sv. leta so po zaukazu sv. Očeta naslednji. 1. Prebivalci Rimskega mesta in romarji, ki tje potujejo, naj 2krat v času med letošnjo prvo postno (2. marca) in binkoštno nedeljo (1. junija) obiščejo 3 glavne cerkve, namreč: cerkev sv. Janeza v Lateranu, cerkev sv. Petra, in cerkev Matere božje, imenovane Maria Maggiore, ter naj tamkaj nekoliko časa pobožno molijo v ta namen: da bi usmiljeni Bog povzdignil in po vsem svetu razširil slavo katoliške Cerkve in apostolskega sedeža, da bi zatrl vse krivovere in k spreobrnjenju pripeljal vse grešnike, in da bi krščanskim oblastnikom zastopnost, krščanskim ljudstvom pa mir in edinost podelil. V svojo molitev naj sklenejo še tudi vse posebne namene sv. Očeta. Vrh tega se morajo v omenjenem času enkrat pri postnih jedih postiti (to je, se tisti den le enkrat do sitnega najesti). Izvoliti pa si morajo tak den, kedar post in zdržanje od mesnih jedi že itak ni zapovedano. Nadalje morajo enkrat v tem času zakramente sv. pokore in sv. Rešnjega telesa vredno, to je s skesananim srcem in istinitim sklepom resničnega poboljšanja prejeti. In slednjič še morajo vsak po svoji zmoglosti kolikor toliko milošnje razdeliti ali za uboge, ali za kak drugi pobožni namen. 2. Zastran vernikov zvnaj Rima, in med te spadamo mi, velja tudi vse to, kar je bilo zdaj o molitvi, postu in milošnji rečeno, le zastran obiskavanja cerkev jim naročajo sv. Oče to-le: V onih mestih, trgih in tudi v takih farah, kjer so 3 cerkve, bodo verniki, kakor bodo škof ali ž. Njih dovoljenjem domači dušni pastirji zaukazali, te 3 cerkve 2krat, — kjer ste le 2 cerkvi, ti 2 cerkvi 3krat; in kjer je 1 edina cerkev, to cerkev 6krat v zgorej omenjenem času (to je: med prvo postno in binkoštno nedeljo) in po zgoraj razloženem namenu obiskali. Ob enem izrečejo sv. Oče, da se zamorejo odpustki sv. leta v duhu priprošiti tudi za duše v vicah darovati. 3. Škofi imajo oblast vsem pobožnim družbam, bratovščinam in zavodom, ki bodo imenovane cerkve v procesijah obiskovali, število cerkvenih obiskovanj zmanjšati. 4. Tisti, ki se po morju vozijo ali po suhem potujejo, zamorejo odpustke sv. leta zadobiti, če, kakor hitro domu pridejo, ali se na katerem drugem kraju za

nekaj časa ustanovijo, škofovsko ali farno cerkev tistega kraja 6krat obiščejo in druge že omenjene pogoje dopolnijo. 5. Menihom in nunam po samostanih z ostrim zaporom živčim; — jetnikom po ječah; — sploh vsem, kateri zavolj bolezni ali drugih veljavnih vzrokov enega ali drugega dobrega dela opravljati, n. pr. v cerkev hoditi ali se postiti ali milošnje dajati, ne morejo, smejo spovedniki druga dobra in spokorna dela naložiti in, ako je treba, tudi čas za pridobljenje odpustkov podaljšati. Le sv. spoved in sv. obhajilo morajo vsi brez razločka opraviti. Edinim otrokom, kateri za prvo sv. obhajilo še niso dosti podučeni, zamorejo spovedniki obhajilo spregledati. 6. Tudi dovolijo sv. Oče brez razločka vsem vernikom svetovnega, duhovnega in redovnega stanu, da si smejo, kar spoved za odpustke sv. leta zadeva, izvoliti katerega koli spovednika svetno-duhovnega ali redovnega stanu, da je le od svojega škofa za spovedovanje potrjen. Isto dovoljenje imajo tudi nune, novicinke in druge osebe pod samostanskim zaporom živčice, z ednim pogojem, da mora od njih izvoljeni spovednik že prej biti od škofa potrjen za spovedovanje samostanskih oseb ženskega spola. 7. Slednjič imajo vsi, od škofov potrjeni, spovedniki za čas sv. leta od sv. Očeta najobširnejšo oblast, odvezati od vseh grehov in na nje postavljenih cerkvenih kazni, zastopi se, da mora biti grešnik odveze vreden, in da se mu še posebej naroči, kar v posebnih okoliščinah tirjajo cerkvene postave. Ktere cerkve pa se naj obiskujejo, to zamorejo čč. gg. župniki sami določiti, kakor tudi procesije napovedati, kder bo to kazalo!

Post se zamore opraviti tudi v postnem času, izvzemši dneve, ob katerih je meso jesti uže prepovedano; velikonočna spoved pa ne velja za jubilejsko. Odpustki jubilejski se zamorejo večkrat zadobiti; treba je le pogoje predpisane večkrat opraviti.

## Gospodarske stvari.

### Štajersko vinogradarstvo ali vinorejstvo.

II. Na vprašanje: kako pomagati vinogradarjem, da bi leži vino v denar spravljali, odgovoril je zdravnik g. Schauer kratko to-le: „vlada se mora poprositi, naj na tuje vino naloži toliko colnino, da ga ne bo lahko k nam vvažati mogoče, dalje pa naj poskrbi za postavbo, ki bo ponarejevalcem vina do živega prišla in kaženje božjega daru zabranila ali vsaj precej ustavila.“ Zdravnik je tukaj gotovo pravo zadel, posebno zastran tako zvanega „umetnega vina“ (Kunstwein). O tej reči je za njim obširneje govoril č. g. Probošt, župnik v Ernauzu. Vrli mož je rekel: „težavno, drago in nimam ali nevihtam hudo na poškodovanje postavljeno je na Štajerskem pridelovanje vina. Vrh tega zadevlje vino dvojna dača. Prvič mora vino-